

Grieg Edvard (1843-1907)

Kompozytor, pianista i dyrygent. Czołowy przedstawiciel narodowej muzyki norweskiej

Urodził się w 1843 r. w Bergen, gdzie zarówno jego ojciec, jak i dziadek, pochodzący ze szkockiej rodziny, byli brytyjskimi konsulami. Matka, Gesine Judith Hagerup była pianistką, pisała wiersze i sztuki teatralne. U niej Edvard Grieg uczył się gry na fortepianie, po czym studiował w lipskim konserwatorium: [fortepian](#) u Ignacego Moschelesa, a kompozycję u Carla Reinecke (którego uczniami byli również tak wybitni kompozytorzy, jak [Leoš Janáček](#), Isaac Albéniz, Max Bruch).

Zaczął komponować jeszcze przed wyjazdem na studia, a po powrocie w roku 1862 dał swój pierwszy koncert w Norwegii, wykonując m.in. własne utwory. W 1863 r. osiadł w Kopenhadze, gdzie zetknął się z wieloma wybitnymi postaciami, m.in. z Hansem Christianem Andersenem oraz duńskim kompozytorem Johanem Peterem Emiliusem Hartmannem. W 1864 r. założył towarzystwo Euterpe, działające na rzecz współczesnej muzyki skandynawskiej, jednak po trzech latach wycofał się z niego. Jesienią 1866 r. przeniósł się do Christianii (obecnie Oslo), gdzie pracował jako dyrygent, organizował koncerty abonamentowe. Znajomość z norweskim pisarzem Björnsterne Björnsonem, a przede wszystkim z kompozytorem Richarem Nordraakiem, zetknięcie się z muzyką ludową własnej ojczyzny sprawiły, że Edvard Grieg postanowił realizować ideę narodowej sztuki norweskiej.

W późniejszych latach studiował grę ludowych muzyków, zbierał melodie ludowe — ten materiał przetwarzał w swoich [pieśniach](#), stanowiących znaczną część jego twórczości (148 pieśni opublikowanych zostało za jego życia), czerpał z niego także inspirację dla rozwiązań harmonicznyc. Zimą 1866 r. przebywał we Włoszech, gdzie poznał Henrika Ibsena. W 1875 r. na jego zamówienie napisał muzykę do dramatu *Peer Gynt*. Później ułożył z niej dwie [suity](#) o tym samym tytule (1888 r., 1891 r.), które przyniosły mu wielką popularność.

Edvard Grieg, I Suita Peer Gynt op. 46

W 1867 r. ożenił się ze swoją kuzynką, śpiewaczką Niną Hagerup, dla której powstawała odtąd większość jego pieśni. W 1880 r. zamieszkał w Bergen, a następnie w pobliskim Trolldhaugen. Jego twórczość i prowadzone w latach 80. podróże koncertowe po Europie, podczas których jako dyrygent i pianista wykonywał własne utwory, przyniosły mu wielką międzynarodową sławę. W 1897 r. odwołał swoje koncerty w Paryżu, by zająć stanowisko w sprawie Dreyfusa, opublikował także w lipskiej prasie list otwarty, w którym wyrażał dla niego poparcie. Powszechnie szanowany, otrzymał wiele

odznaczeń, w tym tytuł doktora honoris causa uniwersytetów w Oksfordzie i Cambridge.

Zmarł w 1907 r., urnę z jego prochami złożono w grocie skalnej nad fiordem, w pobliżu domu Griega w Troidhaugen.

Najważniejsze miejsce w twórczości Griega zajmuje liryka fortepianowa (w większości miniatury, z których najbardziej popularne są opublikowane w 10 tomach *Lyrische Stücke*). Mniejsze znaczenie ma jego twórczość orkiestrowa (jest autorem zaledwie jednej, wczesnej [symfonii](#)); do najczęściej wykonywanych należy młodzieńczy [Koncert fortepianowy a-moll op. 16](#) (1868 r.). Jego harmonika przeszła ewolucję od tradycyjnej, funkcyjnej w kierunku impresjonistycznej brzmieniowości, co widoczne jest m.in. w [Kwartecie g-moll](#) (1878 r.).

dr Katarzyna Naliwajek-Mazurek

Ciekawostki

Jednym z najbardziej znanych utworów Griega jest pełna uroku [Suita w dawnym stylu Z czasów Holberga](#) op. 40 na orkiestrę smyczkową, która została pierwotnie skomponowana na fortepian w roku 1855, gdy uroczystie obchodzono 200-lecie urodzin Ludwika Holberga (1684–1754), komediopisarza czasów [baroku](#), pochodzenia norweskiego. Utwór składa się z pięciu części, będących stylizacjami XVIII-wiecznych tańców: I. *Preludium (Allegro vivace)*, II. *Sarabanda (Andante espressivo)*, III. *Gawot (Allegretto)*, IV. *Aria (Andante religioso)*, V. *Rigaudon (Allegro con brio)*.

Do posłuchania:

- [Koncert fortepianowy a-moll op. 16](#)

W Kanonie Muzykoteki Szkolnej:

- [I Suita „Peer Gynt” op. 46](#)